

Jubileum roku 2025

(pracovná verzia pre vnútornú potrebu)

V aktuálnej historickej chvíli Svätý Otec František dňa 9. mája 2024, na slávnosť Nanebovstúpenia Pána, vyhlásil Bulou *Spes non confundit* riadne Jubileum roku 2025, ktoré sa začne otvorením Svätej Brány na Pápežskej Bazilike svätého Petra v Ríme dňa 24. decembra 2024.

Tieto materiály prinášajú základné informácie na slávenie Jubilea roku 2025 v Spišskej diecéze, pripravené Diecéznou komisiou pre Jubilejný rok 2025. Tematicky sú rozdelené na dve časti: celocirkevnú a diecéznu úroveň.

Celocirkevná úroveň

1. Čo je Jubileum

„Jubileum“ je názov pre „výnimočný, mimoriadny, špeciálny“ rok: je odvodený od hudobného nástroja, ktorý sa používal pri oznámení jeho začiatku, hebr. *yobel*, baraní roh, ktorého zvuk oznamuje Deň zmierenia (*Jom Kippur*). Tento sviatok sa konal každý rok, ale osobitný význam nadobúdala pred začiatkom jubilejného roka. Zmienku o ňom nachádzame v Starom zákone v knihe Levitikus: mal sa konať každých 50 rokov, keďže išlo o „výnimočný“ rok, ktorý sa mal prežívať každých sedem ročných týždňov, čiže sedemkrát sedem rokov, takže čas siedmich ročných týždňov bude činiť štyridsaťdeväť rokov (porov. Lv 25, 8 - 13). Päťdesiaty rok sa mal zasvätiť a ohlásiť sloboda pre všetkých obyvateľov krajiny. Mal to byť pre všetkých jubilejný (milostivý) rok. Počas tohto roku Mojžišov zákon predpisoval, aby sa pôda, ktorej jediným vlastníkom bol Boh, vrátila svojmu pôvodnému majiteľovi a otroci získali späť svoju slobodu a mohli sa tak vrátiť k svojmu rodu. Tento rok bol príležitosťou, pri ktorej sa mal obnoviť vzťah s Bohom, medzi ľuďmi a so stvorením, a zahrňal odpustenie dlhov, navrátenie odcudzenej pôdy a odpočinok zeme.

Citujúc proroka Izaiáša, aj Evanjelium podľa Lukáša takto opisuje Ježišovo poslanie: „Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným. Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú

vidieť; utláčaných prepustiť na slobodu a ohlásiť Pánov milostivý rok“ (Lk 4, 18 - 19; porov. Iz 61, 1 - 2). Tieto Ježišove slová sa skutočne stali reálnymi prostredníctvom jeho každodenných činov, keď oslobodzoval a privádzal k obráteniu tých, ktorí sa s ním stretli.

Jubileum sa vždy vyznačuje konkrétnymi gestami. Najpríznačnejším a najvýraznejším je otvorenie Svätých brán. Pútnici k nim prichádzajú, zbožne ich bozkávajú a kľacia na ich prahu v modlitbe. V púťach je zase vyjadrená konkrétnosť putovania na ceste, počas ktorej sa pútnik namáha a na ktorej stretáva spoločníkov. Počas Jubilea sa zažíva aj konkrétnosť sviatostí: svätá spoveď a zmierenie s Bohom, ako aj Sviatosť Eucharistie. Tiež sú veriaci pozvaní v tomto období aj ku konkrétnym skutkom pokánia, pôstu a lásky. Veď práve Vtelenie nášho Pána Ježiša Krista je konkrétnym Božím činom v našich dejinách a poukazuje na jeho prítomnosť uprostred nás: je to konkrétna Nádej, ktorej sa možno dotknúť.

Jubileum sa nezrodilo z vôle pápežov, duchovných pastierov či teológov. Je ovocím viery Božieho ľudu. Je to najobľúbenejšia udalosť v živote Cirkvi: obdobie púti na hroby apoštolov, skúsenosť Svätých brán, čas obrátenia a osobitného prijatia sviatostí.

2. Dejiny Jubilea

Jubileum sa stalo veľmi významnou udalosťou v dejinách Cirkvi. Prvé Jubileum vyhlásil pápež Bonifác VIII v roku 1300. Dostal aj názov „Svätý rok“, pretože je to čas, v ktorom zažívame Božiu svätosť, ktorá nás premieňa. Prvý Svätý rok roku 1300 sa v skutočnosti zrodil na žiadosť Božieho ľudu. V atmosfére zmeny storočia veriaci v Ríme požiadali pápeža Bonifáca VIII. o „odpustky za všetky hriechy, ale to nielen úplné, ale čo najplnšie“, ako to čítame v Bule *Antiquorum habet* o vyhlásení prvého Jubilea a podľa ktorej sa Jubileum malo sláviť každých 100 rokov.

Neskôr, na základe žiadosti Rimanov adresovanej pápežovi Klementovi VI. v roku 1342, aby bolo toto obdobie skrátené na 50 rokov, bolo ďalšie Jubileum vyhlásené na rok 1350.

V roku 1389 chcel pápež Urban VI. na pamiatku počtu rokov Kristovho života stanoviť jubilejný cyklus na každých 33 rokov a vyzval na jubileum roku 1390, ktoré však po jeho smrti otvoril až pápež Bonifác IX. Jubilejné odpustky sa dali získať aj v roku 1400, na konci predtým stanoveného päťdesiatročného obdobia, kedy ich pápež Bonifác IX. potvrdil pútnikom, ktorí vo veľkom počte putovali do Ríma.

V roku 1423 sa konalo prvé „mimoriadne Jubileum“ ako vďaka za návrat pápeža z Avignonského zajatia do Ríma. Pápež Martin V. počas tohto Jubilea dal po prvýkrát otvoriť Svätú bránu v Bazilike svätého Jána v Lateráne.

Posledným, kto slávil 50-ročné Jubileum, bol pápež Mikuláš V. v roku 1450, pretože pápež Pavol II. skrátil obdobie Jubileí na 25 rokov, a tak sa už v roku 1475 slávil ďalší Svätý rok. Odvtedy sa riadne Jubileá konali v pravidelných intervaloch, okrem troch výnimiek. Napoleonské vojny zabránili sláveniu Jubilea v roku 1800. Neboli slávené ani Jubileá roku 1850 a 1875 kvôli zániku Pápežského štátu a jeho následnému anektovaniu zo strany Talianska.

Aj spôsob slávenia týchto rokov sa časom menil. Pôvodne sa Jubileum vždy spájalo s návštevou rímskych bazilík sv. Petra a sv. Pavla, teda púťou do Ríma. Až neskôr sa pridali ďalšie znaky, ako napríklad Svätá brána, či ďalšie rímske baziliky sv. Jána v Lateráne a Santa Maria Maggiore. Svätý rok však od začiatku bol spojený s možnosťou získať úplne, tzv. jubilejné odpustky.

V dejinách Cirkvi boli aj „mimoriadne“ Jubileá. V roku 1933 si chcel pápež Pius XI. pripomenúť 1900-té výročie Vykúpenia, podobne ako aj pápež sv. Ján Pavol II v roku 1983, keď slávil 1950-te výročie smrti a zmŕtvychvstania Ježiša Krista. Na rok 2016 zase pápež František vyhlásil mimoriadny Jubilejný rok milosrdenstva.

3. Znaky jubilea

Putovanie

Jubileum od nás žiada, aby sme sa vydali na cestu a prekročili niektoré hranice. Keď sa hýbeme, v skutočnosti nemeníme len miesto, ale premieňame sami seba. Preto je dôležité pripraviť sa, naplánovať si trasu a poznať cieľ. V tomto zmysle sa putovanie, ktoré charakterizuje tento rok, začína ešte pred ním: jeho východiskovým bodom je rozhodnutie vydať sa na púť. Etymológia slova „púť“ je rozhodne výrečná a prešla niekoľkými významovými posunmi. Toto slovo v skutočnosti pochádza z latinského „per ager“, čo znamená „cez polia“, alebo „per eger“, čo znamená „prechod cez hranice“: oba tieto korene pripomínajú charakteristický aspekt tejto cesty.

Abrahám je v Biblii opísaný práve takto, ako človek na ceste: „Odíd' zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a zo svojho otcovského domu“ (Gn 12, 1). Týmito slovami sa začína jeho dobrodružstvo, ktoré sa končí v zaslúbenej krajine, kde sa spomína ako „blúdiaci Aramejčan“ (Dt 26, 5). Aj Ježišovo pôsobenie sa prelína s putovaním z Galiley do svätého mesta: „Keď sa naplňali dni, v ktoré mal byť vzatý zo sveta, pevne sa rozhodol ísť do Jeruzalema“ (Lk 9, 51). On sám vyzval učeníkov, aby

išli touto cestou, a aj dnes sú kresťanmi tí, ktorí idú za ním a rozhodnú sa ho nasledovať.

Cesta sa v skutočnosti utvára postupne: na výber sú rôzne trasy, rôzne miesta, ktoré možno objavovať. Rôzne situácie, katechézy, obrady a liturgie, ako aj spoločníci na ceste nám umožňujú obohatiť sa o nové myšlienky a perspektívy. Súčasťou toho všetkého je aj kontemplácia stvorenia, vďaka ktorej sa môžeme učiť, že starostlivosť oň je „základným prejavom viery v Boha a poslušnosti jeho vôli“ (František, List k Jubileu 2025). Púť je skúsenosťou obrátenia, zmeny vlastného života a zamerania sa na Božiu svätosť. Vďaka nej si človek osvojuje aj skúsenosť tej časti ľudstva, ktorá je z rôznych dôvodov nútená vydať sa na cestu, aby hľadala lepší svet pre seba a svoju rodinu.

Svätá brána

Zo symbolického hľadiska nadobúda osobitný význam svätá brána: je najcharakteristickejším znakom jubilejného putovania, pretože jeho cieľom je prejsť ňou. Jej otvorenie pápežom predstavuje oficiálny začiatok svätého roka. Pôvodne existovala len jedna brána, a to v Bazilike sv. Jána Lateránskeho, ktorá je katedrálou rímskeho biskupa. Aby to však bolo umožnené veľkému množstvu pútnikov, ponúkajú možnosť prejsť svätou bránou aj ostatné rímske baziliky.

Pri prekročení prahu svätej brány si pútnik pripomína text z 10. kapitoly Evanjelia podľa Jána: „Ja som brána. Kto vojde cezo mňa, bude spasený; bude vchádzať i vychádzať a nájde pastvu“. Toto gesto vyjadruje rozhodnutie nasledovať Ježiša, ktorý je Dobrým pastierom, a nechať sa ním viesť. Koniec koncov, brána je vchodom do vnútra kostola. Pre kresťanské spoločenstvo to nie je len posvätný priestor, do ktorého treba vstupovať s úctou, primeraným správaním a oblečením, ale je aj znakom spoločenstva, ktoré spája každého veriaceho s Kristom: je miestom stretnutia a dialógu, zmierenia a pokoja, očakávajúcim návštevu každého pútnika, priestorom Cirkvi ako spoločenstva veriacich.

V Ríme má táto skúsenosť osobitný význam, pretože sa tu spomína na sv. Petra a Pavla, apoštolov, ktorí založili a formovali kresťanskú komunitu v Ríme a ktorí sú svojím učením a príkladom vzorom pre univerzálnu Cirkev. Ich hroby sa nachádzajú tu, kde boli umučení; spolu s katakombami sú miestom neustálej inšpirácie.

Zmierenie

Jubileum je znamením zmierenia, pretože predstavuje „milostivý čas“ (porov. 2 Kor 6, 2) pre obrátenie človeka. Človek stavia do centra svojho života Boha, smeruje k nemu a uznáva jeho prvenstvo. Aj výzva na obnovenie sociálnej spravodlivosti a

úcty k zemi vychádza v Biblii z teologickej požiadavky: ak je Boh stvoriteľom vesmíru, treba mu dať prednosť pred každou inou skutočnosťou, aj pred osobnými záujmami. Je to on, kto robí tento rok svätým tým, že daruje svoju vlastnú svätosť.

Ako pripomenul pápež František v bule o vyhlásení mimoriadneho Svätého roka 2015: „Milosrdenstvo neprotirečí spravodlivosti, ale vyjadruje spôsob Božieho zaobchádzania s hriešnikom, ktorému ponúka poslednú možnosť, aby sa spamätal, obrátil a uveril [...]. Táto Božia spravodlivosť je milosrdenstvom, udeleným všetkým ako milosť prameniaca zo smrti a zmŕtvychvstania Ježiša Krista. Kristov kríž je teda Božím súdom nad nami všetkými i nad celým svetom, pretože skrze neho nám Boh ponúka uistenie o svojej láske a novom živote.“ (*Misericordiae vultus*, 21).

Ide konkrétne o prežívanie sviatosti zmierenia, o využitie tohto času na znovuoobjavenie hodnoty spovede a na osobné prijatie slova Božieho odpustenia. Existujú niektoré jubilejné kostoly, ktoré túto možnosť nepretržite ponúkajú. Môžeš sa na ňu dobre pripraviť sledujúc naznačenú cestu.

Modlitba

Existuje mnoho spôsobov a dôvodov, prečo sa modliť; základom je však vždy túžba byť otvorený Božej prítomnosti a láske, ktorú ponúka. Kresťanské spoločenstvo sa cíti byť povolané a vie, že sa môže obrátiť k Otcovi len preto, že prijalo Synovho Ducha. Sám Ježiš zveril svojim učeníkom modlitbu Otčenáš, ktorej sa venuje aj Katechizmus Katolíckej cirkvi (porov. KKC 2759 – 2865). Kresťanská tradícia ponúka aj ďalšie modlitby, ako napríklad Zdravas 'Mária, ktoré nám pomáhajú nájsť slová, ktorými sa môžeme obracať na Boha: „Prostredníctvom živého podania, Tradície, Duch Svätý v Cirkvi učí Božie deti modliť sa“ (KKC 2661).

Chvilé modlitby počas cesty ukazujú, že pútnik má Božie cesty „vo svojom srdci“ (Ž 83, 6). K takémuto druhu občerstvenia slúžia aj rôzne zastávky a zastavenia, často situované v blízkosti budov, svätýň či iných miest mimoriadne bohatých z duchovného pohľadu, kde si človek uvedomí, že pred ním a popri ňom tam prechádzajú iní pútnici a že tadiaľto vedú cesty k svätosti. V skutočnosti sa cesty vedúce do Ríma často zhodujú s cestami mnohých svätých.

Liturgia

Liturgia je verejnou modlitbou Cirkvi: podľa Druhého vatikánskeho koncilu je „vrcholom, ku ktorému smeruje činnosť Cirkvi, a zároveň prameňom, z ktorého prúdi všetka jej sila“ (*Sacrosanctum concilium*, 10). Jej centrom je eucharistické slávenie, pri ktorom sa prijíma Kristovo telo a krv: on sám kráča ako pútnik po boku učeníkov a

zjavuje im Otcove tajomstvá, až napokon povedia: „Zostaň s nami, lebo sa zvečerieva a deň sa už schýlil“ (Lk 24, 29).

Liturgickým obradom, charakteristickým pre svätý rok, je otvorenie svätej brány: až do minulého storočia pápež viac-menej symbolicky začal búranie múru, ktorý ich uzatváral. Murári mali následne tehly úplne odstrániť. Od roku 1950 sa múr namiesto toho zbúra vopred a počas slávnostného liturgického obradu pápež bránu zvonku zatlačí a prejde ňou ako prvý pútnik. Tento a ďalšie liturgické obrady sprevádzajúce svätý rok zdôrazňujú, že jubilejná púť nie je intímnym, individuálnym aktom, ale znakom cesty celého Božieho ľudu do Božieho kráľovstva.

Vyznanie viery

Vyznanie viery, nazývané aj „symbol viery“, je znakom identity pokrstenej osoby; vyjadruje ústredný obsah viery a zhŕňa hlavné pravdy, ktoré veriaci prijíma a dosvedčuje v deň svojho krstu a ktoré po celý zvyšok svojho život zdieľa spolu s celým kresťanským spoločenstvom.

Existujú rôzne vyznania viery, ktoré poukazujú na bohatosť skúsenosti stretnutia s Ježišom Kristom. Tradične si však osobitné uznanie získali dve: krstné vyznanie viery rímskej cirkvi a Nicejsko-carhradské vyznanie viery, pôvodne vypracované v roku 325 na nicejskom koncile v dnešnom Turecku. V jubilejnom roku si pripomenieme 1700 rokov od jeho zloženia. Potom bolo doplnené na carhradskom koncile v roku 381.

„Lebo ak svojimi ústami vyznávaš: ‚Ježiš je Pán!‘ a vo svojom srdci uveríš, že Boh ho vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený. Lebo srdcom veríme na spravodlivosť a ústami vyznávame na spásu“ (Rim 10, 9 – 10). Tento text svätého Pavla zdôrazňuje, že ohlasovanie tajomstva viery si vyžaduje hlboké obrátenie nielen vo svojich slovách, ale predovšetkým v pohľade na Boha, na seba samého a na svet. „Vyslovovať s vierou vyznanie viery znamená vstúpiť do spoločenstva s Bohom Otcom, Synom a Duchom Svätým, ako aj do spoločenstva s celou Cirkvou, ktorá nám odovzdáva vieru a v ktorej lone veríme“ (KKC 197).

Odpustky

Jubilejný odpustok je konkrétnym prejavom Božieho milosrdenstva, ktoré presahuje hranice ľudskej spravodlivosti a premieňa ich. Tento poklad milosti vstúpil do ľudských dejín v Ježišovi a vo svätých: pri pohľade na tieto príklady a žitím v spoločenstve s nimi sa posilňuje nádej na odpustenie a na vlastnú cestu svätosti až sa

stáva istotou. Odpustky umožňujú oslobodiť srdce od bremena hriechu, aby mohlo v plnej slobode vykonať náležitú nápravu.

V praxi sa táto skúsenosť milosrdenstva konkrétne deje cez určité duchovné úkony, ktoré určuje pápež. Tí, ktorí sa pre chorobu alebo iné dôvody nemôžu zúčastniť na púti, sú napriek tomu pozvaní zúčastniť sa na duchovnom putovaní, ktoré sprevádza tento rok, môžu obetovať svoje utrpenie a svoj každodenný život a zúčastniť sa na eucharistickom slávení.

Odpustkami sa rozumie odpustenie časných trestov (nie hriechov!) za hriechy, ktorých vina už bola odpustená, a to nielen pred Cirkvou, ale aj pred Bohom. Podľa náuky Cirkvi, každý spáchaný hriech so sebou prináša vinu a trest. Vina za hriechy je nám zotretá vo sviatosti pokánia, avšak časť trestu zostáva. Tresty za hriechy si môžeme odpykať po smrti v očistci, ale existujú aj iné možnosti, ako sa časných trestov za hriechy zbaviť už tu na zemi, respektíve ich zredukovať – dobrými skutkami, pokáním, ale najmä získaním odpustkov, ktoré Cirkev udeľuje z nevyčerpatel'ného pokladu zásluh Ježiša Krista a svätých. Získaním odpustkov sa zbavujeme trestov za hriechy, avšak bolo by nesprávne chápať to ako vykonanie, či splnenie si úlohy, ktorú mám. Človek nikdy nebude schopný zadosťučiniť za svoje hriechy, splatiť všetko to, čo vykonal. To už spravil Kristus svojou obetou na kríži, raz a navždy. Človek si nezaslúži odpustky, nepatria mu. Odpustky sú: absolútnym darom Božieho milosrdenstva.

Treba mať na zreteli, že hriech má dvojaký následok. Ťažký hriech nás pozbavuje spoločenstva s Bohom, a preto nás robí neschopnými večného života, ktorého pozbavenie sa volá „večný trest“ za hriech. Na druhej strane, každý hriech, aj všedný, má za následok nezdravé pripútanie k stvoreniam, ktoré potrebujú očistenie či už tu na zemi, alebo po smrti, v stave nazývanom očistec. Toto očistenie oslobodzuje od takzvaného „časného trestu“ za hriech. Obidva tieto tresty sa nemajú chápať ako určitý druh pomsty, ktorou Boh postihuje zvonku, ale skôr ako tresty vyplývajúce zo samej povahy hriechu. Odpustenie hriechu a obnovenie spoločenstva s Bohom, má za následok odpustenie večných trestov za hriech. Ale časné tresty za hriech zostávajú. Ak pri sviatosti zmierenia úprimne ľutujeme svoje hriechy, Boh nám odpúšťa vinu za hriech, ale následky hriechu, čiže slabosť v konaní dobra v prítomnosti ostáva. Preto nás cirkev povzbudzuje k určitým skutkom lásky spojených s odpustkami, vďaka ktorým sa našou láskou odstránia aj dočasné následky hriechu, čiže budeme posilnení v konaní dobra.

Božím odpustením viny sú síce odpustené večné tresty, nie sú ale nutne odstránené jej časné následky, ako nás pouča i sv. Pavol – „toho, kto sa dopustil smilstva, treba v mene nášho Pána Ježiša Krista vydať satanovi na záhubu tela, aby sa duch zachránil v Pánov deň“ (1 Kor 5, 4-5). Tieto následky vín a hriechov musia byť

odčítané pokáním. Pri tom môže tiež účinne pomôcť Cirkev, ktorá je solidárnym spoločenstvom, v ktorom existuje vzájomná spoluúčasť viny a milosti. V spoločenstve svätých totiž existuje medzi veriacimi, ktorí už dosiahli nebeskú vlasť alebo ktorí si odpykávajú svoje viny v očistci alebo ktorí ešte putujú po tejto zemi, trvalé puto lásky a vzájomná bohatá výmena všetkých dobier. Pri tejto obdivuhodnej výmene svätosť jedného prospieva druhým a zďaleka presahuje škodu, ktorú hriech jedného mohol spôsobiť ostatným, pretože „Boh telo vyvážil tak, že slabšiemu údu dal väčšiu časť; aby nebola v tele roztržka, ale aby sa údy rovnako starali jeden o druhý. Ak teda trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychvaľujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy“ (1 Kor 12, 24-26).

Je dôležité upriamiť náš pohľad na ďalší rozmer odpustkov a to na vzrastanie v čnostiach a kresťanskej láske. Odpustky nie sú v žiadnom prípade len prostriedkom, ktorým sa odstraňujú tresty za hriechy. Avšak úlohou odpustkov je pomáhať človeku v každodennom vzrastaní v čnostiach a kresťanskej láske. Udelené odpustky znižujú alebo úplne snímajú všetku vinu získanú za hriechy, ktorá bráni človeku prichádzať k bližšiemu spoločenstvu s Bohom, umožňuje kajúcemu a vyspovedanému veriacemu nachádzať pomoc v tejto špeciálnej forme lásky Cirkvi, pre zanechanie starého človeka a oblečenie si nového, podľa obrazu Stvoriteľa.

Doktrína o odpustkoch, platná v Cirkvi po stáročia, má jasný základ v Svätom Písme. Mnohé predobrazy odpustkovej praxe majú svoj pôvod v Starom zákone. V druhej knihe Machabejcov nájdeme zmienku o modlitbe príhovoru za zosnulých a prinesení obety za nich. Júda Machabejský so svojim vojskom po víťazstve nad Gorgiášom chcel pochovať tých, ktorí padli v tejto bitke. Všetci zosnutí však mali pri sebe pohanské amulety z Jamnie, čím prestúpili židovský zákon.

V Novozákonných spisoch nájdeme poverenia od Krista pre apoštolov k zväzovaniu a rozväzovaniu od ktorých odvádzame riadiacu moc Cirkvi a tiež výzvu k dokonalosti zaznievajúcu v Matúšovom evanjeliu: „Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý Váš nebeský Otec.“ Teológiu odpustkov veľmi vystihuje aj podobenstvo o márnoträtom synovi, ktoré vyjadruje ponuku Božieho odpustenia, ktoré je tu zadarmo a dostupné pre človeka, ale taktiež aj ťažkosti človeka, keď sa vzdiali od Božieho zákona. Toto podobenstvo, vyjadruje aj nepochopiteľnú ponuku Boha, ktorý človeku nielen odpúšťa jeho vinu, ale ide ešte ďalej. Otec nezostal pri odpustení svojmu synovi. Išiel ešte ďalej, dal mu práva synovstva – prsteň, ktorý vyjadroval moc, keďže sa vtedy používal ako pečatidlo a ešte mu vystrojil aj oslavu. Tak ako Boh, ktorý nám odpúšťa našu vinu a dáva nám možnosť vyhnúť sa času v očistci vďaka odpustkom, ktoré si nezaslúžime, tak isto, ako si mladší syn z podobenstva nezaslúžil pocty, ktoré dostal.

Aktuálne platný Kódex kánonického práva rozlišuje delenie odpustkov na čiastočné alebo úplne, podľa toho, či od časného trestu oslobodzujú čiastočne alebo úplne. Nepozná delenie odpustkov na základe iných kritérií, ako tomu bolo v minulosti. Čiastočné odpustky môže veriaci získať viac krát za deň, úplné len raz. Existuje jediná výnimka, kedy človek môže získať dva krát v jeden deň úplné odpustky a to v prípade smrti, teda umierania. Tie môže získať aj vtedy, keď už v ten deň získal iné úplné odpustky.

Odpustky môže získať len ten, kto bol pokrstený, nie je exkomunikovaný a nachádza sa v stave milosti posväcujúcej aspoň na konci predpísaných úkonov. Krst sa vyžaduje preto, lebo je vstupnou bránou do sviatostí a bez neho nie je možné pristupovať k ostatným sviatostiam, teda ani naplniť dve z obvyklých podmienok potrebných pre získanie úplných odpustkov.

Odpustky môžeme získať sami pre seba alebo pre zosnulých na spôsob príhovoru. Nikto nemôže aplikovať odpustky, ktoré získal na iného človeka, ak tento ešte žije. Za zosnulých môžeme získavať odpustky na spôsob príhovoru. Keďže oni už vzhľadom na svoj stav v očistci nemajú túto možnosť, Cirkev im ju dáva aj takto, čerpajúc zo zásluh Ježiša Krista a svätých. U duší v očistci máme istotu, že ak sú v stave očisťovania, tak vina za hriechy im už bola odpustená, teraz sa musia zbaviť už len trestov za ne.

Veriaci dosahuje dar odpustkov za istých a určených podmienok. Na to, aby ho veriaci získal, je potrebné 1. mať úmysel odpustky získať, aspoň všeobecný; 2. vykonať úkon, ktorý je obdarený úplnými odpustkami; 3. vylúčiť akúkoľvek naviazanosť na hriech, čo i len ľahký; 4. splniť tri všeobecné podmienky: svätá spoveď, sväté prijímanie a modlitba na úmysel Svätého Otca. Sväté prijímanie musí byť reálne a sviatostné, nepostačuje duchovné. Je vhodné, aby bolo vykonané v ten istý deň, ako odpustkový úkon. Podmienka modlitby na úmysel Svätého Otca sa splní, ak sa na jeho úmysel obetuje jeden Otčenáš a jeden Zdravas. Jednotliví veriaci však môžu slobodne recitovať akúkoľvek inú modlitbu podľa toho, ako to zodpovedá ich zbožnosti. Na základe jednej sviatostnej spovede, je možné získať viacero úplných odpustkov, avšak na základe jedného svätého prijímania a jednej modlitby na úmysel Svätého Otca je možné získať iba jedny úplné odpustky.

Odpustky sú šancou v priestore vytvárania kresťanského života, sú pomocou k tomu, aby sme prekonalí následky hriechov – časné tresty. Tieto tresty ale nemožno chápať ako Bohom uložené trestné opatrenia a sankcie, ale ako následky hriechov, ktoré pôsobia utrpenie, ako poruchy v samotnom hriešnikovi a v jeho vzťahoch k okoliu. Odpustky nie sú ľahšou cestou k plnému prekonaniu následkov hriechov, ale sú v prípade jeho správneho pochopenia a užívania podanou rukou, ktorou nám Cirkev chce pomôcť dôjsť ku kresťanskej plnosti.

4. Motto Jubilea: *Pútnici nádeje*

Pápež František napísal: „Musíme udržiavať zapálenú pochodeň nádeje, ktorá nám bola daná, a urobiť všetko pre to, aby každý opäť získal silu a istotu pozeráť sa do budúcnosti s otvorenou dušou, dôverujúcim srdcom a prezieravou myslou. Blížiac sa jubileum bude veľmi nápomocné pri opätovnom vytváraní atmosféry nádeje a dôvery ako znamenia nového znovuzrodenia, ktorého naliehavosť všetci pociťujeme. Preto som vybral motto *Pútnici nádeje*“.

Motto evokuje pohyb Cirkvi kráčajúcej na púti vo svetle nádeje, ktorá umožňuje budúcnosť. Zdá sa, že každodenné a celospoločenské udalosti akoby potláčali šancu na budúcnosť. Jubileum, so svojím obsahom obrátenia, odpustenia, plnosti života, putovania a milosrdenstva, sa stáva nádejou pre samotnú budúcnosť.

Nádej je svetlo, ktoré osvetľuje budúcnosť, ale nie naivne optimisticky. Vieme, že nádejou je Ježiš Kristus, mŕtvy a vzkriesený. Prorok Izaiáš opakovane vidí rodinu mužov a žien, synov a dcéry vracajúcich sa z odlúčenia, zhromaždených vo svetle Božieho slova: „Ľud, čo kráča vo tmách, uzrie veľké svetlo“ (Iz 9, 1). Tým svetlom je svetlo Syna, ktorý sa stal človekom, Ježiša, ktorý svojím Slovom zhromažďuje všetkých ľudí všetkých národov.

Je to živý Ježišov plameň, ktorý pohýna na ceste: „Vstaň, zasvieť, veď prišlo tvoje svetlo a sláva Pánova sa zaskvela nad tebou!“ (Iz 60, 1).

Kresťanská nádej je dynamická a osvetľuje životnú púť, zjavujúc tvár bratov a sestier ako spoločníkov na ceste. Nie je to osamelé putovanie, ale cesta ľudu, ktorý s dôverou a radosťou kráča k novému cieľu. Dych Ducha života neprestáva rozjasňovať úsvit budúcnosti, ktorý práve začína. Nebeský Otec s trpezlivosťou a nehou pozoruje púť svojich detí a otvára im cestu, ukazujúc na Ježiša, svojho Syna, v ktorom všetci môžu kráčať.

Jubileum je preto udalosťou pre celý svätý Boží ľud, osvieteného jedinou nádejou, Kristom, vyjsť na cestu a kráčať.

5. Logo Jubilea

Logo zobrazuje **štyri postavy**, ktoré symbolicky predstavujú celé ľudstvo, prichádzajúce zo štyroch končín sveta. Objímajú sa navzájom na znak solidarity a bratstva, ktoré by mali spájať všetky národy. Postava stojaca vpredu sa drží kríža.

Kríž nie je len znak viery, ktorú táto postava objíma, ale aj nádeje, ktorú nemožno nikdy opustiť, pretože nádej potrebujeme vždy a najmä vo chvíľach najväčšej núdze. Kríž zobrazený v logu nie je vôbec statický, ale je dynamický. Skláňa sa k ľudstvu, akoby mu chcel vyjsť v ústrety, nenecháva ho osamote, ale ponúka mu istotu svojej prítomnosti a istotu nádeje.

Pod postavami sú **rozbúrené vlny**, ktoré symbolizujú skutočnosť, že životná púť neprebíha vždy hladko v pokojných vodách. Okolnosti každodenného života a udalosti v širšom svete si často vyžadujú väčšiu výzvu k nádeji.

Preto by sme mali venovať osobitnú pozornosť spodnej časti kríža, ktorá sa rozširuje a nadobúda **tvár kotvy**, spustenej do rozbúrených vln. Kotva sa často používa ako symbol nádeje. V námorníckom žargóne „kotva nádeje“ označuje záložnú kotvu, ktorú používajú lode pri núdzovom manévrovaní na stabilizáciu lode počas búrok.

Za povšimnutie stojí aj skutočnosť, že logo znázorňuje cestu pútnika nie ako individuálnu záležitosť, ale skôr ako **niečo spoločné**, čo sa vyznačuje rastúcou dynamikou, ktorá vedie človeka stále bližšie ku krížu.

V spodnej časti loga je napokon jasne znázornené zelenými písmenami **motto** jubilejného roku 2025: *Peregrinantes in Spem* – Pútnici nádeje.

6. Hymna Jubilea

Ref.:

Moja nádej živým ohňom planie, túto pieseň počuj, dobrý Pane.

Večné lono - Život nehynúci, v teba dúfa hriešnik putujúci.

1.

Každý národ k tebe vrúcne volá, nachádzajúc svetlo tvojho Slova.

Roztratené, krehké Božie deti láska Syna naspäť prinavráti.

2.

Boží pohľad plný láskavosti tvorí úsvit novej budúcnosti.

Nové nebo, stvorená zem nová, aj cez múry Duch života koná.

3.

Zdvihni zrak svoj, hýb sa s prudkým vetrom, zrýchli krok, Boh prichádza v tom všetkom.

Hľad' na Syna, on človekom stal sa, v ňom pre mnohých zjavila sa spása.

Počas putovania sa pieseň veľmi často objavuje na perách pútnikov, akoby bola ich dôveryhodným spoločníkom pri vyjadrovaní ich túžob. To platí aj pre život viery, ktorý je púťou vo svetle Zmŕtvychvstalého Pána. Sväté písmo je presiaknuté piesňami a práve žalmy sú toho jasným príkladom: modlitby izraelského ľudu boli napísané tak, aby sa spievali a v piesni predkladali Pánovi tie najbežnejšie ľudské potreby. Tradícia Cirkvi toto spojenie len prehľbuje a robí z piesne a hudby jedny z plúc svojej liturgie. Jubileum, počas ktorého ľud putuje ku Svätým bránam, nachádza v piesni aj jeden zo spôsobov, ako dať hlas svojmu mottu „Pútnici nádeje“, ktoré nachádza svoju odozvu aj na stránkach Biblie (Iz 9 a Iz 60).

Tento názov nesie aj hymna. Jej text pripravil taliansky kňaz, teológ, spisovateľ a skladateľ, Pierangelo Sequeri. Jeho text nie je nejakým abstraktným teologickým rozprávaním. Veľmi konkrétne prepája biblické súvislosti a rozvíja témy stvorenstva, bratstva, Božej nehy a nádeje. Je teda ľahko zrozumiteľný a dobre uchopiteľný aj dnešnému človeku. Akoby zlatou niťou, ktorá sa tiahne celou piesňou je cesta, putovanie, proces kráčania človeka k Bohu.

Krok za krokom sa človek na svojej každodennej púti s dôverou opiera o prameň života. Pieseň, ktorá spontánne vzniká počas cesty (porov. Augustín, Rozpravy, 256), je adresovaná Bohu. Je to pieseň plná nádeje na oslobodenie. Je to pieseň sprevádzaná dôverou, že sa dostane k ušiam Toho, ktorý ju necháva vytrysknúť v srdci. Je to Boh, ktorý ako večne živý plameň udržiava nádej a dodáva silu tým, ktorí kráčajú ako pútnici po ceste.

Autorom zhudobnenia je taliansky skladateľ Francesco Meneghello. Zhudobnenie hymny vzišlo zo skladateľskej súťaže, ktorú vyhlásil Vatikán. Meneghello v nej uspел spomedzi 270 účastníkov z 38 krajín. Zaujímavé je, že spomedzi všetkých skladateľov boli 4 Brazílčania a rovnako tak 4 záujemcovia z Filipín, 15 z Nemecka, jeden dokonca z Madagaskaru, dvaja z Nigérie, po jednom z Portorika, Indonézie, Hong Kongu či Pobrežia Slonoviny.

Koncom minulého roka prijal zbor Katedrály sv. Martina v Bratislave Vox cantoris výzvu pripraviť slovenskú verziu tejto hymny. Vďaka obetavej práci súrodencov Gabčovcov vznikla slovenská verzia, ktorá je veľmi vhodne preložená a spracovaná nielen po hudobnej, ale aj po jazykovej stránke. Vzhľadom na požiadavky jazyka a snahu o dodržanie všetkých zákonitostí hudby šlo o veľmi náročnú úlohu. Vďaka skúsenostiam a citlivosti však bola táto úloha veľmi dobre splnená. Hymna je tak veľmi priezračná, melodicky nenáročná a zrozumiteľná.

7. Modlitba Jubilea

Otče na nebesiach,
vo svojom Synovi Ježišovi Kristovi, našom bratovi,
si nám daroval vieru
a skrze Ducha Svätého si do našich srdc vliat lásku.

Daj, nech viera a láska prebudia v nás
blaženú nádej na príchod tvojho kráľovstva.

Nech nás tvoja milosť premení
na starostlivých pestovateľov semien evanjelia,
ktoré zúrodnia ľudstvo a vesmír

v dôvernom očakávaní
nového neba a novej zeme,
keď sa po porážke zlých mocností
navždy zjaví tvoja sláva.

Nech milosť tohto jubilea
oživí v nás pútnikoch nádeje
túžbu po nebeských dobrách

a vyleje na celý svet
radosť a pokoj

nášho Vykupiteľa.

Tebe, svätý Bože,

nech je vo večnosti

chvála a sláva na veky vekov.

Amen.

8. Jubilejný rok v Ríme a na iných posvätných miestach

Jubilejné posvätné miesta

Hlavným cieľom púti počas Jubilea je vždy Rím a jeho baziliky. Počas Jubilea roku 2025 Svätý Otec určil chrámy v Ríme, ako aj na iných miestach vo svete, v ktorých sa dajú získať jubilejné odpustky udelené Svätým Otcom, ak

I. vykonajú zbožnú púť:

- **do Ríma:** navštívia aspoň jednu zo štyroch hlavných pápežských bazilík a prejdú **Svätou bránou**: sv. Petra vo Vatikáne, Najsvätejšieho Spasiteľa v Lateráne, Panny Márie Maggiore, sv. Pavla za hradbami;
- **do Svätej zemi:** navštívia aspoň jednu z troch bazilík: Božieho hrobu v Jeruzaleme, Narodenia Pána v Betleheme, Zvestovania v Nazarete;
- **do iných cirkevných miest:** navštívia katedrálny kostol alebo iný kostol alebo posvätné miesto určené miestnym ordinárom.
- **na ktorékoľvek iné jubilejné posvätné miesto:** tam sa nábožne zúčastnia na (stačí jedno z toho):
 - jubilejnej svätej omši;
 - slávení Božieho slova;
 - slávení Liturgie hodín;
 - modlitbe krížovej cesty;
 - modlitbe mariánskeho ruženca;
 - hymne *Akatist*;
 - obrade zmierenia.

II. zbožne navštívia jednotlivo alebo v skupine niektoré z jubilejných miest a tam primeraný čas zotrávajú v eucharistickej adorácii a rozjímaní, ktoré zakončia modlitbou Otče náš, Vyznaním viery a invokáciami k Panne Márii. Pri príležitosti Jubilejného roka bude možné navštíviť okrem vyššie uvedených významných pútnických miest **aj tieto ďalšie posvätné miesta** za rovnakých podmienok:

- **v Ríme:**
 - *ostatné chrámy „Púte siedmich kostolov“*: Bazilika Svätého Kríža v Jeruzaleme, Bazilika sv. Vavrinca za hradbami, Bazilika sv. Šebastiána za hradbami;

- Svätýňa Božej lásky, Kostol Ducha Svätého v Sassii, Kostol sv. Pavla pri troch fontánach, kresťanské katakomby;
- *kostoly na jubilejnej ceste Iter Europeum* (pre Slovensko je určená Bazilika sv. Praxedy);
- *kostoly zasvätené ženám – patrónkam Európy a učiteľom Cirkvi*: Bazilika Santa Maria sopra Minerva, Kostol sv. Brigity pri Campo de Fiori, Kostol Panny Márie Víťaznej, Kostol Trinità dei Monti, Baziliku sv. Cecílie v Trastevere, Bazilika sv. Augustína na Campo Marzio;
- **na iných miestach vo svete:**
 - *dve pápežské baziliky menšie v Assisi*: sv. Františka a Panny Márie Anjelskej;
 - *iné pápežské baziliky*: Panny Márie v Lorete, Ružencovej Panny Márie z Pompejí, sv. Antona v Padove;
 - *každá bazilika menšia, katedrálny kostol, konkatedrálny kostol, mariánska svätýňa*, ako aj pre dobro veriacich každý významný *kolégiový kostol* alebo *svätýňa* určená diecéznym alebo eparchiálnym biskupom, ako aj národné alebo medzinárodné svätýne, „posvätné miesta prijatia a privilegované priestory na zrod nádeje“ (*Spes non confundit*, 24), ktoré určili biskupské konferencie.

Pútnické centrum - Info Point

Pútnické centrum - Info Point je referenčným miestom pre pútnikov a turistov, ktorí sa chcú informovať o nadchádzajúcom Jubileu 2025.

Priestory Pútnického centra sa nachádzajú na Via della Conciliazione, 7 a sú otvorené od pondelka do nedele od 10.00 do 17.00 hod.

V pútnickom centre je vždy k dispozícii tím pracovníkov, ktorí poskytujú hlavné informácie o spôsobe, ako putovať ku Svätým bránam, ako aj o rôznych pripravovaných podujatiach, či o dobrovoľníckej službe. Okrem toho sa na tomto mieste dajú zobrať informačné materiály, ako sú brožúry a letáky, ktoré ponúkajú základné informácie o Jubileu a trasách v rámci Ríma, napr. o púti siedmich kostolov, o púti po kostoloch zasväteným ženám – patrónkam Európy a učiteľom Cirkvi, a o púti do kostolov určených pre Európske národy tzv. *Iter Europeum*.

Počas jubilejného roka bude mať Pútnické centrum zároveň funkciu víťania pútnikov do Ríma, keď bude centrom pre správu rezervácií a rôznych vstupov, a zároveň bude vydávať pre pútnikov certifikáty o vykonaní púte. Okrem toho bude vzhľadom na svoju centrálnu polohu pozdĺž Via della Conciliazione referenčným bodom pre pútnikov a dobrovoľníkov.

Všetky bližšie informácie je možné získať na oficiálnej webovej stránke **iubilaeum2025.va**. Okrem toho je možné sledovať najnovšie informácie a aktuality na stránkach **Iubilaeum25** na rôznych sociálnych sieťach: facebook, instagram, youtube, x.com, whatsapp.

Registrácia a karta pútnika (nutné na púť do Ríma)

Karta pútnika je bezplatný preukaz s menom pútnika, ktorý je **potrebný na účasť** na jubilejných podujatiach a na púť k Svätej bráne. Umožňuje tiež prístup ku zľavám na dopravu, ubytovanie, stravovanie, mobilitu, kultúrne podujatia.

Karta sa dá získať **výlučne registráciou na registračnom portáli**, ktorý je prístupný cez webovú stránku **register.iubilaeum2025.va/registration** (na následné prihlásenie slúži webová stránka **register.iubilaeum2025.va/login**) alebo cez oficiálnu aplikáciu **Jubileum25** (pre iOS a Android):

Po zadaní svojich údajov získajú pútnici osobný identifikačný **Qr kód** a účet v aplikácii. Je možné si vybrať z dvoch druhov kariet: **základná karta pútnika** a **rozšírená karta pútnika** (obsahuje možnosť získať rôzne výhody a iné služby)

Až po získaní karty pútnika a prihlásení sa do svojho konta na webovej stránke alebo v aplikácii, je možné sa zaregistrovať na púť k Svätej bráne Baziliky svätého Petra a na všetky iné hlavné podujatia Jubilea. Tento registračný nástroj umožňuje pokojne organizovať púť k Svätej bráne, ako aj na hlavné podujatia, na ktorých sa očakáva veľký počet pútnikov. Portál umožňuje registráciu tak **jednotlivca**, ako aj **skupiny**, a umožňuje používateľovi nahlásiť prípadné zdravotné postihnutie, zmeniť alebo zrušiť rezerváciu a spravovať čas, konkrétny deň a mesiac púte.

Dobrovoľníctvo počas Jubilea 2025

Ak ste plnoletí a chcete aktívne prežiť nadchádzajúci Svätý rok a pomôcť mnohým pútnikom, ktorí prídu do Ríma, aby prešli Svätou bránou, toto je vaša šanca! Môžete ponúknuť svoju službu na jeden alebo viac týždňov a na konkrétne jubilejné

podujatia, prežiť jedinečné zážitky a pomôcť tým, ktorí potrebujú pomoc a informácie pozdĺž pútnických trás vedúcich k Svätým dverám štyroch pápežských bazilík.

Kto má teda záujem stať sa dobrovoľníkom, bližšie informácie a registráciu nájde na webovej stránke iubilaeum2025.va/en/pellegrinaggio/volontari-del-giubileo/diventa-volontario.html.

Národná púť veriacich zo Slovenska do Ríma v jubilejnom roku sa koná v dňoch 3.-6. apríl 2025.